

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Stortinget
Ekspedisjonskontoret
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
200702090

Vår ref
200701670-/MFL -2

Dato
11.09.2007

**Spm nr 1341 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Tord Lien –
Spørsmål om ekspropriasjon av grunn fra grunneiere i Rørosregionen til fordel
for reindriften**

Jeg viser til henvendelsen fra Stortingsrepresentant Tord Lien med spørsmål om det er aktuelt for Landbruks- og matdepartementet å ekspropriere grunn fra grunneierne ved Aursunden og/eller Korssjøfjellet for å øke tilgjengelig beiteareal for Riast/Hylling reinbeitedistrikt.

Jeg kan bekrefte at det ikke vil bli aktuelt å ekspropriere grunn verken fra grunneierne nord for Aursunden, eller fra grunneierne i og omkring Korssjøfjellet til fordel for reindriften. Imidlertid er det nødvendig å sikre beiterett for rein i deler av de nevnte områder. Jeg vil videre redegjøre for bakgrunnen for at dette kan bli aktuelt.

Reindriftsrettens geografiske utstrekning er et tema som har stått sentralt i de senere år. Oppmerksomheten har i vesentlig grad sin bakgrunn i Høyesteretts avgjørelse i Korssjøfjellsaken i 1988. Høyesterett kom til at det på et nærmere angitt område innenfor forvaltningsgrensene for reindriftsområdene ikke var etablert reindriftsrett gjennom alders tids bruk. Fram til denne dommen hadde det både fra næringens og forvaltningens side vært lagt til grunn at det forelå en rett til å utøve reindrift innenfor reinbeiteområdene. I St meld nr 28 (1991-92) *En bærekraftig reindrift* ble dette forholdet viet betydelig oppmerksomhet, og det ble foreslått endringer i reindriftsloven. For å løse spørsmålet om reindriftsrettens geografiske utstrekning ble reindriftsloven endret i 1996 slik at det i loven gis direkte uttrykk for at reindriftssamenes rettigheter og plikter gjelder innenfor de nåværende grenser for de samiske reinbeiteområder med mindre annet følger av særlige rettsforhold. I tillegg ble reindriftslovens

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersgt. 59

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 874

Landbrukspolitisk avdeling
Telefaks
22 24 95 56

Saksbehandler
Morten Floor
22 24 92 24

ekspropriasjonshjemmel endret slik at staten er gitt adgang til å ekspropriere rett til reindrift for eventuelle arealer innenfor samiske reinbeiteområder, og hvor domstolene har kommet til at reindrifftsretten ikke gjelder.

Høyesteretts avsa i 1997 dom i Aursundensaken. Høyesterett kom til at det på et område innenfor forvaltningsgrensene for det samiske reinbeiteområde ikke var etablert reindrifftsrett. I forbindelse med reindrifftsforhandlingene for avtalen 1998/99 framsatte Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL) krav om at myndighetene måtte avklare nærmere hvordan de vil følge opp situasjonen som har oppstått i de sørsamiske områdene etter Høyesteretts dom i Aursundensaken. Det ble uttrykt en klar vilje fra daværende Regjering til å sikre næringsgrunlaget for den sørsamiske reindriften, og det ble forutsatt at en slik sikring primært skulle skje gjennom leieavtaler. Det vises til St prp 49 (1997-98) og St meld nr 18 (1997-98). I 1998 krevde Riast Hylling reinbeitedistrikt med hjemmel i reindrifftsloven § 31 ekspropriasjon av beiterett for rein i de områder som er omfattet av Høyesteretts avgjørelser fra 1897 og 1997, et areal på om lag 121 kvadratkilometer. Videre oversendte Femunden reinbeitedistrikt i 1999 krav om ekspropriasjon for beiterett for rein på et areal på om lag 260 kvadratkilometer i og omkring Korssjøfjellet.

Til orientering har Riast Hylling reinbeitedistrikt også fremmet en klage for FN's Menneskerettighetskomité med bakgrunn i Høyesteretts avgjørelse i Aursundensaken og de forpliktelser Norge har i forhold til urbefolkninger etter folkeretten. Saken er foreløpig ikke tatt opp til realitetsbehandling, men Komiteen har påpekt Statens ansvar for en rask avklaring i området.

På bakgrunn av ekspropriasjonssøknaden, oppnevnte Landbruks- og matdepartementet et forhandlingsutvalg som fikk som mandat å utarbeide et utkast til en langsiktig beiteavtale. Statens forhandlingsutvalg førte forhandlinger og inngikk en reinbeiteavtale med et oppnevnt grunneierutvalg som representerte de fleste av grunneierne. Reinbeiteavtalen innebar bl.a. bygging av et tilnærmet sammenhengende sperregjerde på om lag 40 km. I ettertid viste det seg at kun 38% av grunneierne ønsket å slutte seg til den fremforhandlede avtalen. Videre ga Riast Hylling reinbeitedistrikt tilbakemelding om at de ikke kunne akseptere avtalen, og opprettholdt sin ekspropriasjonssøknad.

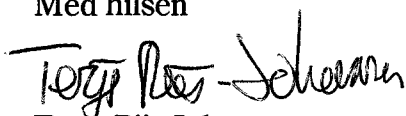
Etter flere kontaktmøter ble det høsten 2003 sendt ut en revidert avtale til de berørte grunneierne nord for Aursunden til underskriving. De fleste av grunneierne sluttet seg til denne avtalen. Imidlertid støttet ikke Sametinget, reindriften og dens styringsorganer, samt naturverninteressene opp om avtalens innhold. Tross dette sendte LMD en søknad til Røros kommune om tillatelse til å oppføre gjerde etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Kommunestyret i Røros kommune avslo søknaden. Avslaget ble påklaget, og oversendt Fylkesmannen i Sør-Trøndelag for endelig avgjørelse. I februar 2006 behandlet Fylkesmannen departementets klage med det resultat at Røros kommune sitt avslag ble opprettholdt.

Det har lenge vært konflikt mellom landbruk og reindrift i Rørøsområdet. Konfliktenes omfang har variert. Selv om det har vært ulike løsningsmetoder på de konfliktene som har eksistert, har de fleste konfliktene blitt løst ved at man har kommet fram til minnelige avtaler. Høyesteretts avgjørelse i henholdsvis Aursundensaken og i Korssjøfjellet har ikke medført at konfliktene i disse områder har blitt redusert. Årsaken til dette er at reinen fortsatt trekker inn i områdene og at den også kommer inn på innmarka. Grunneierne viser til manglende gjeting og oppfølging fra reieneierne når det gjelder Høyesterettsdommen. Reieneierne på sin side viser til at dommen har etablert en grense for lovlig reindrift som det er umulig å overholde, samt at grunneierne må sikre sin innmark ved inngjerding.

Jeg er innstilt på å finne en løsning på denne langvarige konflikten, en løsning som både sikrer den sørsamiske reindriften på en god måte og de aktive jordbrukerne i området. Jeg vil i den sammenheng vise til de internasjonale forpliktelsene vi har i forhold til den samiske befolkningen og samtidig fremheve FNs Menneskerettighetskomités påpekning i forhold til Statens ansvar for å finne en snarlig løsning i Aursundensaken. Jeg understreker at det er min intensjon å komme fram til minnelige løsninger med grunneierne. I den forbindelse har jeg lagt til rette for nye forhandlinger om reinbeiteavtaler. Mandatet for disse forhandlingene er fra Statens side at man skal forhandle om langsiktige reinbeiteavtaler som både sikrer næringsgrunnlaget for reindriften og de aktive jordbrukerne i området. I enkelte områder forutsetter dette at det settes opp gjerder. Hensikten med gjerdene vil være å hindre at reinen gjør skade på jordbruksarealer, sikre tilstrekkelig utmarksbeite for de aktive husdyrbrukerne, samt bedre driftsforholdene for både jordbrukeren og reindriften. For øvrig skal gjerdene oppføres slik at de ikke er til vesentlig ulempe for vilt og friluftaktivitetene i området. Forhandlingene er nå i en slutfase.

Dersom en ikke kommer fram til en løsning som vurderes å være i samsvar med forhandlingsmandatet, kan det bli aktuelt å ekspropriere en reinbeiterett i deler av de områdene som det nå forhandles om i Korssjøfjellet og nord for Aursunden. Jeg vil, ut fra slik spørsmålsstilleren har formulert seg, presisere at det overholdet ikke dreier seg om å ekspropriere en eiendomsrett, men om å etablere en rett til reinbeite i utmark som ikke er til hinder for utnytting til jordbruk, skogbruk eller annen landbruksrelatert næringsutvikling i utmark.

Med hilsen

Terje Riis-Johansen